

Stary Białostockie

Egzemplarz obowiązujący.

Nakład 400 egz.

Należność pocztowa opłacona gotówką.

HARCERSKI ZEW KRESOWY

ORGAN ODDZIAŁU BIAŁOSTOCKIEGO Z. H. P.

Nr. 7

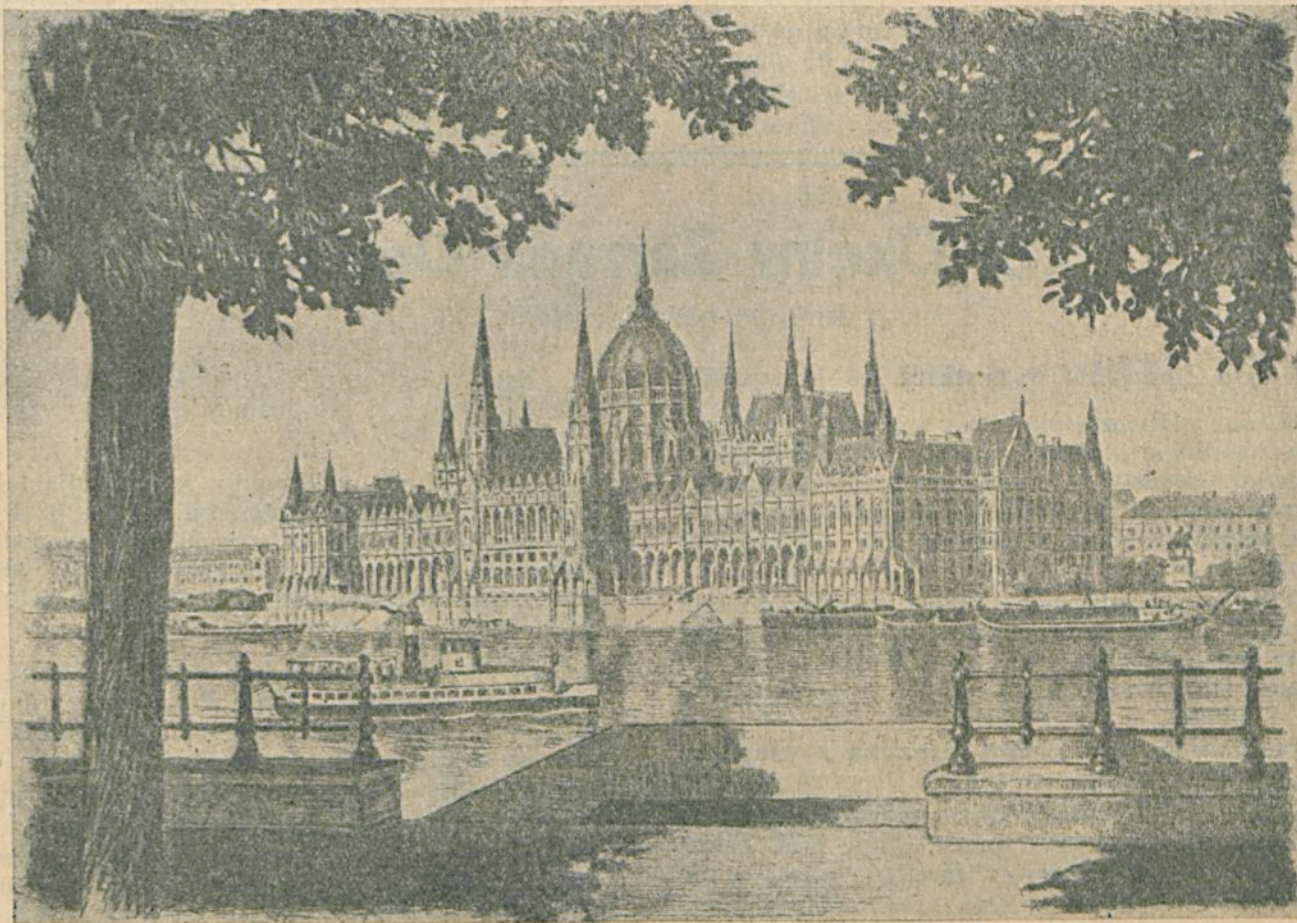
BIAŁYSTOK

Październik 1933 r.

G A W Ę D A

Przeszło lato, które nam dało dużo radości (choć trochę mokre było), dużo doświadczenia życiowego i wrażeń. Niejeden harcerz i niejedna harcerka z naszego terenu spędzili chociażby część swoich wakacji w terenie. Mamy swój dorobek w postaci całego szeregu obozów stałych i wędrownych, kajakowych spływów, a nawet garść naszych harcerzy wywędrowała—jak ptaki—poza granice Rzeczypospolitej Polskiej do Gödölö — by siebie pokazać i innych obejrzeć.

Macie tu obrazek z Budapesztu, stolicy naszych braci Węgrów, zapożyczony z redakcji „Czuj Duch”

BUDAPESZT

PARLAMENT NAD DUNAJEM

Należy teraz podzielić się swymi wrażeniami z innymi i coś niecoś napisać do naszego „Zewu”. Prosimy w naszym liście okólnym byście przysłali nam odbitki fotograficzne. Może uda się wam później swoje fotografie zobaczyć w „Zewie”. A może-

byście nam wogóle przysłali po jednej odbitce z każdej fotografii, a my założymy album, który będzie wielką pamiątką dla następnych pokoleń. O ile tak—to nie zapominajcie na odwrotnej stronie każdej fotografii zwykłym, niechemicznym ołówkiem wyjaśnić

co dana fotografia przedstawia, a więc, gdzie, kto, kiedy...

A jak myślicie — możebyśmy swoje własne pocztówki wydali? Z kliszy łatwo to zrobić, a kosztowałyby każda z 10 groszy. Jeżeli zgadzacie się, to napiszcie do mnie i podajcie na jaką ilość reflektować będziecie. Narazie wprowadzimy tylko jedną własną kliszę, tą wiecie z Panem Prezydentem z obozu z pod Augustowa (patrz Nr. 4 „Zewu“).

Podajemy wam wykaz czasopism harcerskich dla waszej orientacji i naturalnie wykorzystania. Rzucę wam pewną myśl. Trudno każdemu z was zaprenumerować wszystkie potrzebne, a tak piękne czasopisma. Możecie jednak zrobić taką kombinację: każdy kto może zaprenumeruje po jednym czasopiśmie odda je do użytku drużyny dajmy na to na 1—2 tygodnie. Potem właściciel sobie zabierze wypożyczony egz. i będzie miał w końcu roku cały rocznik. O ile kilku z was to uczyni i każdy zaprenumeruje inne czasopismo, to będziecie mieli piękny komplet a wszyscy wielką radość i pożytek duży.

Zwróćcie się do swoich Kół Przyjaciół — może Wam one pomogą.

Jako wnioskodawca czuję się w obowiązku prosić Was wszystkich czytających, by szanowali oddane im do dyspozycji czasopisma i książki oraz obchodzili się z nimi kulturalnie, jak przystoi na harcerzy-Polaków.

Żebyście mogli naocznie zorientować w wartości czasopism zwracam się jednocześnie do odpowiednich dla drużyn redakcyj z prośbą o przesłanie Wam okazowego egzemplarza.

List Okólny Zarządu Oddziału

z dnia 28 października 1933 r.

1. Do Zarządów wszystkich Kół Przyjaciół.

a) Już rozpoczął się nowy rok szkolny. Mamy przed sobą długie miesiące zimowe, które winniśmy wszyscy przeznaczyć na zbieranie środków umożliwiających należyte wyprawienie naszych drużyn do letnich obozów w roku przyszłym. Nie odkładajmy tej pracy na później!

Wyznamy sobie cel — chcemy zdobyć do lata taki a taki własny sprzęt obozowy: namioty, sprzęt saperski lub gospodarczy. Zarząd Oddziału — zakupił ze swoich bardzo skromnych środków w roku bieżącym 1 namiot.

Rzucamy hasło: **każda drużyna z własnym sprzętem obozowym — w teren.**

Naturalnie zakupiony sprzęt zainwentaryzować, a następnie dbać by służył przez długie lata. Zakupywać tylko wartościowy i trwały sprzęt, a nie tandetę.

b) Nasze drużyny harcerskie nie mają własnych **bibliotek harcerskich**, nie mają własnych **czasopism**, które wychodzą w świat.

Czy Koła Przyjaciół nie mogą im przyjść z pomocą, zaprenumerować dla nich chociażby po 1 czasopiśmie i zakupywać chociażby po 1 książkę harcerskiej miesięcznicy?

Kończę z Wami dzisiejszą gawędę wielką prośbą: sprawdźcie czyście wszystko po obozach należycie polikwidowali, t. j. czyście nie pozostawili za sobą brzydkiej plamy niezafatwionych długów, czyście cały wypożyczony sprzęt oddali w porządku i czy swój własny doprowadzili do porządku i należycie zakonserwowali.

Jeżeli jest coś nie w porządku — nie zwlekając załatwcie natychmiast!

W sprawie wypożyczonego, a nie zwróconego sprzętu — mam wielką przykrość.

Jedna z drużyn przy mojej pomocy wypożyczyła na lato sprzęt obozowy i ekwipunek i... dotychczas nie oddała w całości. Muszę obecnie tłumaczyć się, przepraszać i dochodzić. To nie sprawia wielkiej przyjemności! Przez takie postępowanie dojdziemy do tego, że nam nikt w przyszłości nie nie pożyczyci, jako niesolidnej organizacji. Wiecie przecie, że my wszyscy moralnie odpowiadamy za każdego z nas i za niechlujstwo pojedynczych osób lub drużyn ludzi źle osądzają nas wszystkich.

Użyłem brzydkiego słowa — „niechlujstwo“. Tak jest! Nazywajmy jednak czyny właściwym imieniem i czy też czyn nie może być brzydszym od słowa!

W Nr. 5 Zewu rzuciłem razem z hufcowym białostockim wyzwanie „pojedynkowe“ na prenumeratę „Zewu“. Rzucona rękawica mało przez kogo została podjęta! Narazie zwyciężyło Grajewo, dając 7 prenumeratorów. Czy inne ośrodki harcerskie dadzą się pobić bez walki?

Czuwaj!

22. X. 33.

Kmicic-Skrzyński.

coś ciekawego, a więc ogólny widok obozu z ładnym krajobrazem i t. p.

3. 9. Pułk Strzelców Konnych—Grajewo — zakupił i ofiarował hufcowi szczucińskiemu (w Grajewie) piękny namiot 6-8 osobowy. Za ten piękny dar serdecznie dziękujemy całemu Pułkowi, który zajął się nami i przyczynił się tak świetnym rzeczowym, a tak miłym sercu harcerza darem, do rozwoju harcerstwa na naszym terenie.

Zaliczamy Korpus Oficerski 9. Pułku Strzelców Konnych w Grajewie w poczet naszych honorowych prenumeratorów i wysłać będziemy nasz skromny H. Z. K. bezpłatnie.

4. Pożyczka Narodowa. Podajemy do wiadomości że Komenda Hufca Harcerek w Grodnie wykonała swój obowiązek obywatelski względem Państwa, zakupując 100 złotową obligację Pożyczki Narodowej.

Naród nasz zdobył się, pomimo tak zw. „ciężkich czasów“ na duży wysiłek i przyszedł z pomocą Rządowi, czując do Niego wielkie zaufanie i podpisał pożyczkę na kwotę przeszło 330 milionów zł.

Nie wątpimy że wszyscy harcerze w ten czy inny sposób przyczynili się swoim „ziarnkiem“ do wypełnienia tak dużej „miarki“. Tym nie mniej czyn Hufca Harcerki w Grodnie zasługuje na specjalne wyróżnienie i uznanie, co też z przyjemnością podkreślamy.

5. Wydzielenie harcerstwa z hufców P. W. w uroczystościach 3 Maja i 11 Listopada.

W związku ze zbliżającymi się uroczystościami 11 Listopada, przypominam treść okólnika, wydanego w tej sprawie przez Państwowy Urząd W. F. i P. W. w dniu 14 listopada 1932 r. Nr. 255-2-2 spo.: „W uzupełnieniu rozkazów wydanych w sprawie występowania oddziałów p. w. na świętach i uroczystościach zarządzam: chcąc dać możliwość harcerstwu wykazania swojej siły i sprawności organizacyjnej ustalam dzień 3. Maja i 11. Listopada każdego roku, w których harcerze wystąpią na defiladach we własnych oddziałach, a zatem w tych dniach winni być wydzieleni i z hufców p. w. Komendanci powiatów p. w. dopilnują wykonanie powyższego. „Proszę Druhny i Druhów Hufcowych i Drużynowych o wcześniejsze załatwienie sprawy wydzielenia harcerstwa z hufców p. w. z odpowiednimi oficerami p. w. i o zwrócenie uwagi, aby jednostki reprezentujące Harcerstwo były jednolicie umundurowane.“

6. Popieranie wytwórczości polskiej.

W związku z nowym rokiem szkolnym i rozpoczynającym się nowym etapem prac w drużynach, przypominam wszystkim druhom, by wszędzie czynnie propagowali hasło popieranie polskiej wytwórczości, nabywając wyłącznie polskie wyroby i nakłaniając do tego swoje otoczenie. W ten sposób każdy harcerz przyczyni się do ożywienia polskiego handlu i przemysłu oraz do wzrostu zamożności państwa.

Akcję społeczną czynnego popierania wytwórczości krajowej prowadzi centralne T-wo Popierania Wytwórczości Krajowej w Warszawie, ul. Krakowskie Przedmieście 32.

7. Przegląd pism harcerskich. W chwili obecnej wychodzi na terenie Polski 10 pism harcerskich, poświęconym sprawom i pracy harcerstwa.

Postaramy się przynajmniej jedno z nich wybrać i zaprenumerować dla swojej Komendy, drużyny, zastępu, koła, gromady, wreszcie dla samego siebie.

1) WIADOMOŚCI URZĘDOWE — Urzędowy Organ Naczelnictwa Z.H.P. zawierający rozkazy i instrukcje. Każda zarejestrowana drużyna otrzymuje je bezpłatnie. W prenumeracie otrzymywać je można wraz z „Harcmistrzem“ i „Skrzydłami“. Redakcja Z.H.P. — Warszawa, Myśliwiecka 3/5.

2) HARCMISTRZ — miesięcznik Starszyny Harcerskiej. Organ Główniej Kwatery Harcerzy. Pismo, dla instruktorów i starszej młodzieży harcerskiej poświęcone zagadnieniom ideowym, wychowawczym i programowym.

Redakcja: Warszawa, Zielna 35 m. 9. Konto P. K. O. 10.020. Prenumerata roczna 10 zł., półroczna 5.50 zł., kwartalna 3 zł.

3) HARCERZ — miesięcznik młodzieży harcerskiej, zawiera dużo materiału do pracy zastępowego i drużynowego w postaci gawęd i programów.

Redakcja — Warszawa Myśliwiecka 3/5. Konto P. K. O. 22.806. Prenumerata do końca roku bież. 1 zł. 50 gr.

4) CZUJ DUCH — pismo starszej młodzieży harcerskiej, poświęcone sprawom starszo-harcerskim i społecznym. Redakcja: Poznań, Zamek. Konto P. K. O. 205-256. Prenumerata roczna 4,20 zł., półroczna 2,20 zł.

5) SKAUT — miesięcznik młodzieży harcerskiej, zawiera wszystkie dziedziny interesujące młodzież harcerską, obrazy i sprawozdania z jej życia. Redakcja Lwów, ul. Długosza 1, konto P.K.O. 152.818. Prenumerata roczna 3.50, półrocznie 1.80, kwartalnie 1.05 zł.

6) SKRZYDŁA — miesięcznik instruktorów harcerskich, organ Główniej Kwatery Żeńskiej Z.H.P. Porusza sprawy ideowe, programowe, pracy drużyn, starszego harcerstwa, pracy społecznej i wogóle całokształt pracy harcerstwa żeńskiego. Redakcja — Myśliwiecka 3/5. Konto P. K. O. 21.850. Prenumerata roczna wraz z wiadomościami urzędowymi — 12 zł., półroczna 6 zł., kwartalna 3 zł.

7) NA TROPIE — bogato ilustrowany dwutygodnik młodzieży harcerskiej, zawierający wszystkie dziedziny życia harcerskiego, ujęte w najbardziej odpowiadającej młodzieży formie.

Wychodzi 10 i 20 każdego miesiąca. Redakcja: Katowice, ul. Szafranka. Konto P. K. O. 305-330.

Prenumerata: roczna 6 zł., półroczna 3 zł., kwartalnie 1,80 zł.

8) W KRĘGU WODZÓW — pismo dla drużynowych, wychodzące wraz z dodatkiem dla zastępowych. Wychodzi dopiero od września b. r.

Redakcja wspólna „NA TROPIE“. Prenumerata łącznie z dwutygodnikiem „Na tropie“ — rocznie 10 zł., półrocznie 5 zł., kwartalnie 2,50 zł.

9) CZUWAJ — miesięcznik młodzieży harcerskiej ziemi łomżyńskiej, poświęcony sprawom lo-

kalnym i niesienia pomocy zastępowym i drużynowym na swoim terenie.

Redakcja — Łomża, ul. Stacha Konwy 15.

Prenumerata: roczna 4 zł., półroczna 2 zł., kwartalna 1 zł.

10) HARCERSKI ZEW KRESOWY — nasz własny organ, który znać.

Nie zapomnijcie prenumerując pismo, wypełnić

dokładnie i uważnie blankiet P. K. O., podać dokładnie swój adres i na odwrocie środkowego odcinka za jaki (dokładnie) czas przesyłacie należność. Na odcinku, który wyda wam poczta, jako pokwitowanie z odbioru należności, dla własnej pamięci zaznaczcie to samo.

CZUWAJ!

Za Zarząd: Kmicic-Skrzyński.

List okólny Komendantki Chorągwi Harcererek

z dn. 28 października 1933 r.

Kochane Drużny Drużynowe! Rok bieżący rozpoczynamy pod hasłem sprawności i gotowości w służbie harcerskiej. Tak wygodnie być bierną, płynąć z falą życia, poddawać się wszelkim przyszkodom, które odciągają nas od wytkniętej drogi! My jednak wypowiadamy walkę bierności, żądamy czynu od siebie i swoich druhenek, żądamy inicjatywy i pomysłowości. W tym kierunku pójdą nasze ćwiczenia i polecenia. Będziemy żądały tego od zastępów, a jeszcze częściej od każdej jednostki. Niech każda harcerka nauczy się samodzielnie sobie radzić w rozmaitych okolicznościach, samodzielnie myśleć. W roku ubiegłym drużyny przystępując do biegu, ćwiczyły się w sprawności płatniczej. W roku bieżącym pojęcie sprawności rozszerzymy przez pojęcie terminowości, obowiązkowości i sprężystości. „Harcerstwo to jest wielka gra”. Rozpoczynamy bieg — grę o tytuł drużyny „sprawnej i gotowej”. Rozpoczynamy od chwili przeczytania niniejszego pisma, kończymy w dniu 15 czerwca 1934 r. Nazwę sprawnej i gotowej otrzyma drużyna, która 1) zawsze w terminie oznaczonym będzie odpowiadała na pisma Komendy Chorągwi.

2) W oznaczonym terminie będzie wykonywała zarządzenia Kom. Chor., lub, w razie niemożności wykonania, nadesłała na czas oznaczony usprawiedliwienie.

3) Podczas wizytacji wykona zadane polecenie sprężyście, sprawnie.

4) W okresie biegu zorganizuje podobny bieg w drużynie żądając od każdej harcerki wyraźnie określonych dowodów gotowości i sprawozdanie z biegu wewnętrznego prześle nie później jak w dniu 15 czerwca do K. Ch.

O wynikach biegu będzie Komenda Chorągwi powiadamiała Was 4 razy: w listopadzie, styczniu, kwietniu i w czerwcu — ostateczny wynik i wykaz drużyn sprawnych i gotowych.

Życzę wszystkim drużynom, by w biegu wytrwały do końca i zdobyły nazwę „gotowej” drużyny.

Mianowania. Mianuję drużynę Matyldę Grzywaczówną — tymczasową drużynową I druż. w Czeremesze, drużynę Janinę Rybakiewiczówną — tymczasową drużynową II druż. w Czeremesze; drużynę Larysę Worobjówówną — tymcz. drużynową gromady zuchowej w Czeremesze; drużynę Posówną — tymcz. drużynową I i II w Drohiczynie n/Bugiem; drużynę Helenę Rodniewiczówną — tymcz. drużynową XI białostockiej (rosyjskiej) drużyny; drużynę Zinaidę

Szydłowską — tymcz. drużynową II starosieleckiej (rosyjskiej) drużyny; drużynę Jadwigę Siemieniakówą — drużynową I sokólskiej drużyny; drużynę Suchanową — hufcową hufca wołkowyskiego.

Podział organizacyjny Chorągwi. Podaję do wiadomości wszystkich druhen wykaz hufców naszej Chorągwi:

1) **I Hufiec białostocki** — obejmuje drużyny w Białymstoku, hufcowa Paulina Busłowska, adres Stołeczna 6.

2) **II Hufiec białostocki** — drużyny w powiecie białostockim, hufcowa Alina Ziębowiczowa, adres Starosielce, szkoła powszechna.

3) **Hufiec wysoko-mazowiecki** — drużyny w powiecie wys.-mazowieckim, hufcowa Hanna Osipowska, adres Dąbrowa Wielka szkoła powszechna.

4) **Hufiec grajewski** — drużyny pow. szczuczynskiego, hufcowa Jadwiga Piekarówicowa, Grajewo, szkoła powszechna.

5) **Hufiec bielski** — drużyny pow. bielskiego, hufcowa Wanda Gorgoniowa, adres Bielsk-Podlaski, gimnazjum.

6) **Hufiec wołkowyski** — drużyny w powiecie wołkowyskim, hufcowa drużna Suchanowa, adres Wołkowysk, seminarjum nauczycielskie.

7) **I Hufiec grodzieński** — drużyny w Grodnie, hufcowa Marta Wilmusówna, adres Grodno, seminarjum naucz. żeńskie.

8) **II Hufiec grodzieński** — drużyny powiatu grodzieńskiego i sokólskiego, hufcowa Marja Kapałówna, adres Grodno, seminarjum nauczycielskie żeńskie.

9) **Hufiec suwalski** — drużyny powiatów suwalskiego i augustowskiego, hufcowa Władysława Muzolfowa, adres ul. Kościuszki 24, w Suwałkach

Drużyna instruktorska. Odprawa instruktoerek w dn. 22 b. m. przyszła do przekonania, że łatwiej i korzystniej będzie szła praca nad podniesieniem własnego poziomu w różnych kierunkach o ile będziemy tworzyły stałą jednostkę organizacyjną — (zastęp) drużynę. Stąd wniosek: rozpoczynamy pracę samowychowawczą systemem zastępowym poczynając od góry. Powstaje drużyna instruktorska. W skład jej wchodzi drużny: Kapałówna Marja, Kapałówna Wiktorja, Wilmusówna Marta, Muzolfowa Władysława, Grudłowa Ina, Tkaczukowa Bronisława, Białczakówna Kazimiera, Busłowska Paulina, Gąssowska Julia,

Glinkowa Leokadja, Pezdówna Zofja, Piekarówicowa Jadwiga, Popowowa Stefanja, Wolfówna Felicia, Dowłaszówna Paulina, Ziębowiczowa Alina, Moczyłowska Amelja, Hermanowska Helena, Gorgoniowa Wanda. Drużynę obejmuję sama. Współpracować będziemy przez „Zew”, „wici”, prywatną korespondencję i na odprawach instruktorskich. Pierwsze wici wysyłam wam dn. 1 listopada i proszę o nieprzetrzymywania ponad określony czas.

Korzenie — drużyny po próbie niewszystkie zgłosiły się do swej drużynowej drużny Glinkowej. Oto wykaz tych, które winny do drużyny należeć:

1. Bliźniakówna Hanna, 2. Busłowiczówna Teresa, 3. Dmochowska Janina, 4. Guszczówna Kira, 5. Jancelewiczowa Walerja, 6. Kotyńska Stanisława, 7. Kuźmicka Konstancja, 8. Kossakowska Irena, 9. Krajewska Irena, 10. Lechówna Janina, 11. Łukomska Janina, 12. Odachowska Irena, 13. Osipowska Hanna, 14. Orłowska Helena, 15. Sawicka Zofja, 16. Sawicka Stanisława, 17. Skirgiełło Aldona, 18. Skrzyszewska Janina, 19. Sobocińska Bronisława, 20. Szałanda Nina, 21. Thommówna Cecylja, 22. Tokarska Jadwiga, 23. Tomaszewiczówna Weronika, 24. Wasilewska Jadwiga, 25. Wierzbicka Janina, 26. Zalcówna Stefanja, 27. Zawojka Helena, 28. Zaniemska Teresa, 29. Buzalska Jadwiga, 30. Moniuszkówna Marja, 31. Waszkiewiczówna Walerja.

Zgłoszcie się jaknajprędzej wszystkie pod adresem L. Glinkowej, Zabłudów, szkoła powszechna. Sprężyście i karnie jak przystało na solidne instruktorki stwórcze mocną organizację. Wierzę, że da ona wam dużo radości i zadowolenia.

Drużyny przed próbą. Wszystkie pozostałe drużyny niewymienione powyżej tworzą również swoją drużynę, której drużynową jest drużna Marja Kapałówna (Grodno, seminarjum nauczycielskie) i dzielą się na 2 zastępy. I zastęp to drużyny, które próbę rozpoczęły w obozie w Kaletach, oraz te, którym Komenda Chorągwi w drodze wyjątku zezwoli rozpocząć próbę w pierwszym jej etapie t. j. okresie zimowym. (Zasadniczo winna się ona rozpocząć od obozu). Zezwolenie Kom. Chor. będzie opierała na posiadaniu stopnia samarytanki lub całkowitem przygotowaniu do niego, pochodzeniu z porządnej, solidnej drużyny, oraz nieprzerwanej służbie harcerskiej. Pozostałe drużyny tymczasowe tworzą drugi zastęp, przygotowują się do rozpoczęcia próby w obozie.

Przysposobienie do obrony kraju. Wydział p. do o. k. przy Chorągwi ustala następujące terminy wyszkolenia instruktorek i drużynowych po próbie, Do dnia 8 grudnia — zdobycie sprawności strzelczyni i łuczniczki.

Do dnia 2 lutego — zdobycie sprawności obrony przeciwgazowej i ratowniczej przeciwgazowej.

Do dnia 7 kwietnia — zdobycie sprawności wartowniczej i łączności.

Do dnia 31 maja — zdobycie sprawności przysposobienia do obrony kraju.

Jednocześnie podaję do wiadomości iż w tychże terminach odbędą się w Białymstoku krótkie trzydniowe kursy i próby na sprawności P. do O. K. Powyższe wyszkolenie w roku bieżącym winny odbyć obowiązkowo drużny z drużyny instruktorskiej

i „korzenie”. Pożądane jest by i pozostałe drużyny nowe udział w niem wzięły. Drużyny! pomyślcie również o wyszkoleniu fachowym przydatnym na wypadek wojny jak: sanitarne, kancelaryjne, świetlicowe, gospodarcze i inne. O swych zdobyczach w tych dziedzinach należy zgłaszać do wydziału p. do o. k.

Kurs strzelecko-łuczniczy odbędzie się dn. 8, 9, 10 grudnia w Białymstoku w P. Seminarjum Nauczycielskim. Początek godz. 9 rano. Zgłoszenia na kurs należy przysłać do dnia 20 listopada. Dla uczestniczek kursu przysługuje 80% zniżki kolejowej. Pomocą w przygotowaniu się do próby mogą być: Przysposobienie wojskowe — praca zbiorowa; Nauka o broni — Felsztyn, Elementarna szkoła strzelca — Lewicki i Zieliński, A. B. C. strzelanie — Podoski Łucznictwo — Dymecka.

Przed kursem należy również trenować się w strzelaniu. Tarcze po strzelaniu zachować i przywieźć ze sobą na kurs. Na **kurs łącznościowy** w Zegrzu zgłosiły się drużny: Rusiecka Janina, Thommówna Cecylja i Osipowska Hanna. Możeby i inne środowiska zgłosiły (natychmiast!) kandydatki. Miałybyście własną instruktorkę, któraby organizowała kursy łącznościowe i przyznawała sprawność. **W każdej drużynie** winna iść robota w kierunku przydatności na wypadek wojny. Do tego winno się wciągać nawet najmłodsze harcerki chociażby szkoląc w obronie i ratownictwie przeciwgazowym. Już niektóre środowiska jak: Suwałki, Czeremcha, Grajewo, Bielsk-Podlaski, Grodno i Hajnówka zgłosiły kursy sprawności. Czy inne środowiska nie chcą stanąć w razie nieszczęścia w obronie ojczyzny?

Wychowanie fizyczne. Wzywam wszystkie drużyny, aby nadesłały w terminie tygodniowym po otrzymaniu niniejszego numeru „Zewu” do nadesłania danych o stopniu wyszkolenia cielesnego w drużynie wg. następujących punktów:

- 1) Czy posiadacie instruktorkę w. f. z pełnymi kwalifikacjami?
- 2) Czy posiadacie instruktorkę poszczególnych działów pracy w. f.?
- 3) Czy posiadacie przodowniczkę cielesną?
- 4) Ile harcererek posiada P.O.S. całkowitą?
- 5) „ „ „ „ częściową?
- 6) „ „ „ „ odznakę sportową Polsk. Zw. Narciarskiego, odznakę łuczną, odznakę strzelecką.
- 7) Ile harcererek uprawia gimnastykę?
- 8) „ „ „ „ lekkoatletykę?
- 9) „ „ „ „ gry sportowe (jakie)?
- 10) „ „ „ „ łucznictwo, strzelectwo, turystykę, pływanie, wiosłowanie, żeglarsstwo, kajakarstwo, saneczkarstwo, łyżwiarstwo, narciarstwo (każdy dział osobno).

11) Ile harcererek posiada sprawności: gimnastyczki, miłośniczki gier, obozowniczkę, pływakki, wiosłarki, żeglarki, ratowniczkę wodnej, łyżwiarki, narciarki i inne, które można zaliczyć do w. f. (z każdej sprawności osobno).

Obchód 11 listopada. Czy nie sprzykszyły się Wam Drużny „uroczyste obchody rocznic narodowych” z przemówieniami, deklamacjami i t. d.? Czy niemożnaby było uczcić pamięć pięknych chwil dziejowych w sposób ciekawszy? Czy niemożnabyście

zorganizować w tym dniu ćwiczenia swej „gotowości”? Przeczytajcie w „Skrzydłach” w Nr. 9—10 „z obozu harcistrzyn”. Opiszcie jakżeście spędzili dzień 11 listopada b. r. w drużynie i przyslijcie opis do „Zewu”. Nie bójcie się ostrej krytyki. Każda wiadomość o waszych przeżyciach będzie dla nas miłą. Rozumiemy dobrze trudności z jakimi walczy drużyna i każdy wysiłek z jej strony ku lepszymu jutru, jest przez nas oceniony, każda inicjatywa i próba zerwania z szablonem jest dla nas niezmiernie rzeczą ciekawą i pożądaną.

Raport o rozpoczęciu pracy. Bardzo dużo drużyn jeszcze nie wypełniło swego obowiązku — nie nadesłało raportów o rozpoczęciu pracy, wykazu służby drużynowej, deklaracji skarbowej. (patrz Zew Nr. 6). Wzywam Was wszystkie do natychmiastowego złożenia. Uprezdam, iż o ile Komenda Chorągwi nie otrzyma żądanych pism do dn. 15 listopada zerwie z nią wszelki kontakt gdyż uważać będzie drużynę za nieistniejącą. Druhny instruktorki, czy też posiadające próbę na drużynowe a nie prowadzące drużyn również winny przesłać wymagany wykaz służby.

Wydział starszoharcerski. Ileż to druhen kończąc szkołę wychodzi z drużyny, a nieraz i ze środowiska, w którym przebywały i nie znajdując dla siebie pracy, która dałaby im zadowolenie, lub które znalazły się w warunkach trudnych do zorganizowania drużyny — giną dla harcerstwa. A przecież w harcerstwie winno się znaleźć miejsce dla ludzi o różnym wieku (od 7 lat do 100 l!) i różnym zainteresowaniach. Hufcowe i drużynowe! organizujcie koła starszoharcerskie. Młodzież powyżej lat 18 już winna znaleźć się w kołach starszoharcerskich. Będzie to dla niej ciekawsze i pożyteczniejsze ze względu na przystosowanie programu pracy, zgodnego z zainteresowaniami ich wieku. Przy Komendzie Chorągwi powstał wydział starszoharcerski, który może i będzie informował Druhny o pracy starszoharcerskiej, oraz nią bezpośrednio kierował. Kierowniczką wydziału mianuję druhnę Irenę Kossakowską. Pisma do wydziału należy kierować na adres Komendy Chorągwi. Szczegóły pracy znajdą Druhny w dziale programowym niniejszego Zewu.

Wydział wychowawczy. Celem stworzenia planowej i systematycznej pracy z zuchami na terenie całej Chorągwi powstał przy Chorągwi wydział wychowawczy na którego czele stanęła druha Wiktorja Kapałówna. (Grodno, seminarjum męskie). Do niej należy zwracać się po wszelkie informacje o pracy wychowawczej i podporządkowywać się jej wszelkim zarządzeniom.

Żydówki w drużynach harcerek. Wobec licznych zapytań drużynowych czy należy przyjmować do drużyn dziewczęta wyznania mojżeszowego wyjaśniam. Drużyny harcerek wychowują młodzież w duchu etyki chrześcijańskiej, która bardzo się różni od etyki żydowskiej. Zapytajcie więc dziewczęta i rodziców ich, czy chcą oderwać się od swego społeczeństwa i czy to nie będzie dla nich w życiu niejednokrotnie powodem przykrych przeżyć i rozważań. Jeżeli pomimo uświadomienia o powyższym zechcą należeć i w duchu wymaganiem pracować to związek nie może im w tym przeszkadzać.

„Gniazdo Tatrzzańskie”. a) „Gniazdo Tatrzzańskie” poszukuje wykwalifikowanej pielęgniarki—harcerek—pożądane by była to instruktorka harc. Wymagania: ukończona szkoła pielęgniarek względnie przynajmniej 1/2 roczny kurs Sióstr Rezerwy Cz. Krzyża, zdolności organizacyjne i administracyjne. Podania z życiorysem i odpisami świadectw oraz opinią Komendy Chorągwi należy nadesłać do G.K.H. najpóźniej do dnia 10.IX r. b. b) Główna Kwatera Harcerek podaje do wiadomości, że „Gniazdo Tatrzzańskie” jest czynne cały rok. Obecnie są tam wolne miejsca.

Zgłoszenia winny być nadsyłane w myśl regulaminu ogłoszonego w „Skrzydłach” nr. z sierpnia b. r.

3. Śpiewnik Harcerski. Główna Kwatera Harcerek zamierza wydać w ciągu b. r. harcerski śpiewnik zawierający zbiór pieśni harcerskich z nutami.

Śpiewnik ten winien zawierać wszystkie ładne i wartościowe pieśni harcerskie śpiewane w poszczególnych drużynach i środowiskach. Dlatego G. K. H. ek wzywa wszystkie drużyny, znające oryginalne pieśni nadające się do popularyzacji wśród ogółu harcerek (również pieśni i piosenki drużyn własnego układu), do nadesłania ich G.K.H. do dnia 20 listopada b. r.

Nadesłać należy kompletne słowa i melodie napisane choćby w najprostszy sposób na jeden głos, z podaniem właściwego tempa śpiewu.

O powyższym zawiadamiam wszystkie drużyny, z tem że pieśni winny nadsyłać wprost do Głównej Kwatery.

Odezwy Komitetu funduszu żeglarskiego harcerek. Przy niniejszym załączam dwie odezwy do drużyn w sprawie funduszu żeglarskiego i kupowania nitów na yacht harcerek z prośbą o propagowanie ich wśród drużyn i sympatyków harcerstwa.

Komitet funduszu „żeglarskiego” harcerek.

Kochamy wszyscy nasze polskie wybrzeże.

Ostry i słony wiatr Bałtycki, przynosi nam pozdrowienia z odległych krajów.

Szybkie tempo rozwoju portu Gdyńskiego napędza nasze serca radością i dumą.

Gdynia, to drzwi otwarte wiodące w szeroki świat.

Niebezpieczeństwo utraty dostępu do morza nie przestaje nam grozić i dlatego musimy wykazać wszystkim państwom czym jest dla Polski prawo do Bałtyku.

I my Harcerki dla propagandy morza naszego możemy dużo zrobić.

Ażeby głęboko morze ukochać trzeba je poznać.

W ciągu dwóch lat na obozach Ośrodka Morskiego w Gdyni szereg Druhen przeszło przeszkolenie żeglarskie. W roku ubiegłym po raz pierwszy samodzielna kobieca załoga harcerek odbyła wyprawę do Szwecji.

Rozwój żeglarstwa w harcerstwie żeńskim utrudnia brak własnego sprzętu żeglarskiego.

Niezwykle rezultaty wychowawcze sportów wodnych, hartujących charaktery młodych dziewcząt i doniosłe znaczenie propagandy morza, skłoniły Główną Kwaterę Harcerek do postanowienia kupna yachtu.

Komitet utworzony do zbioru Funduszu Żeglarskiego, na czele którego stoi Wice-Przewodnicząca Związku Harcerstwa Polskiego Druha Harcistrzyni Rzeczypospolitej Helena Śliwowska, zwraca się do ofiarności drużyny z apelem:

Druhny!

Spieszcie spełnić obywatelski uczynek i złożcie w imieniu Drużyny Waszej minimum 2 złote (dwa złote) na Fundusz Żeglarski Harcerek (konto P.K.O. Nr. 17671). Jeśli każda Drużyna da po 5 zł. — Fundusz Żeglarski Harcerek zwiększy się o 2,500 złotych.

Jacht harcerek. Od paru lat w organizacji żeńskiej Harcerstwa rozwija się sport żeglarski.

Wnosi on do pracy harcerskiej niezwykle wartości wychowawcze. Na obozach Ośrodka Morskiego w Gdyni, szereg naszych dziewcząt otrzymało przeszkolenie żeglarskie.

Organizacja nasza posiada już wykwalifikowane sterniczki i jednego kapitana, pierwszą kobietę w Polsce posiadającą ten stopień.

W roku ubiegłym po raz pierwszy samodzielna harcerek załoga kobieca odbyła wyprawę do Szwecji.

Szybko harcerek żyły się z morzem. Pokochały rozległe widnokręgi bezmiarów wody. Intensywny rozwój portu w Gdyni, dał radośne zrozumienie energii i twórczej pracy Państwa Polskiego.

Jakże istotnym stało się zagadnieniem praw Polski do Bałtyku. Chcemy wykazać całemu światu czym jest dla kraju naszego morze.

Dużym utrudnieniem rozwoju żeglarstwa na terenie Harcerstwa jest brak sprzętu żeglarskiego.

Dana przez Główną Kwaterę Harcerek inicjatywa kupna Yachtu spotkała się z gorącym entuzjazmem i poparciem ze strony członków naszych sympatyków.

MODLITWA HARCERSKA

Boże, Ty widzisz, że życie całe poświęcić chcemy służbie dla Ciebie i dla Narodu; umocnij więc wolę naszą, uświęć i pobłogosław każdy czyn podjęty wspólną pracą; użyż szczęścia drogiej nam ziemi; niech wysiłki ojców naszych, którzy w obronie Jej niepodległości życie oddali, przypomną nam, że krwią rozpoczęte dzieło—my trudem życia codziennego zakończyć mamy.

Dla siebie o pomoc, dla Polski o pokój i rozkwit prosimy Cię Panie. Amen.

Rozkaz L. 7.

KOMENDANTA BIAŁOSTOCKIEJ CHORĄGWI HARCERZY Z DN. 28 PAŹDZIERNIKA 1933 r.

Kochani Druhowie!

Zbliża się dzień, poświęcony ceniom odeszłych. Odeszłych na polach walki zbrojnej o całość Matki-Ojczyzny, zmarniętych, zbiczowanych na tajgach Sybiru, zamorzonych głodem w ciemnicach carskich... Odeszłych na posterunku szarej pracy codziennej, cicho i spokojnie. Wszystkich i bliskich sercu — istot najdroższych, i bohaterów Narodu, Nieznanego Żołnierza i tych, których nikt nie pamięta.

Druhowie! Spójrzcie w przeszłość — zobaczcie ile skarbów ducha i dobra zostawili nam przodkowie.

Utworzony Fundusz Żeglarski Harcerek nie wyrównuje jednak jeszcze wartości yachtu.

Zakupiony nit dopomoże do rozwoju żeglarstwa młodzieży żeńskiej.

Cena nitu tylko 25 złotych.

Prosimy!

Kupujcie nity na pierwszy w Polsce yacht Harcerek.

Rozkaz Naczelniczek Głównej Kwatery Harcerek L. 22 z dnia 27 października 1933 r. Zatwierdzam do użytku żeńskich drużyn harcerskich wydane nakładem Głównej Kwatery Harcerek książki administracyjne drużyn i zastępów, a mianowicie: „Książkę pracy drużyny” i „Książkę wykazów drużyny” oraz „Książeczkę zastępu”. Książki te winny prowadzić wszystkie drużyny harcerskie i drużyny przygotowawcze przyjęte do Chorągwi.

Resztę książek administracyjnych winny drużyny prowadzić według instrukcji wydrukowanej w książce pracy drużyny.

W myśl tej instrukcji każda drużyna obowiązana jest prowadzić następujące książki:

1. Książkę pracy drużyny.
2. Książkę wykazów.
3. Książkę kasową.
4. Książkę korespondencyjną.
5. Książkę rozkazów.
6. Kronikę drużyny.

Książki wymagane w handlu znajdować się nie będą — nabywać je mogą drużyny tylko przez Komendę Chorągwi. Cena książek 1 zł. 50 gr.

Czuwaj!

A. Sandomierska.

hm. i Komendantka Chorągwi

K.H. — ks. Antoni Lewosz, Zenon Trofimowicz, Eugeniusz Sokołowski, Zbigniew Ulanowicz, Piotr Iwaszczuk, por. rez. Henryk Roszkowski.

Komenda Hufca w Grodnie: Hufcowy — phm. Stefan Walczak, z-ca hufcowego — phm. Jan Krasnik, członkowie K.H. — Stanisław Petelezyk, Edward Doeringer, Zygmunt Tomaszewicz.

Komenda Hufca w Suwałkach: Hufcowy — Wacław Krzewski, z-pca hufcowego i kapelan — ks. Józef Roszkowski, członkowie K.H. — Feliks Zabrowski, Antoni Paciukanis, Aleksander Butkiewicz, dr. Piotr Żebrowski.

Druhowie Hufcowi pozostałych Hufców nadesłali obecny skład Komend do zatwierdzenia.

2. Zwolnienia z funkcji i mianowania. Zwalniam na własną prośbę: Hufcowego Suwałskiego Druha ph. Franciszka Pacyńskiego, składając Mu tą drogą serdeczne „Bóg zapłać” za kilkuletnią, owocną pracę na stanowisku Hufcowego; sekretarza Komendy Chorągwi Hipolita Sokólskiego, powierzając pełnienie tej funkcji Mikołajowi Salnikowowi; drużynowego I D.H. im. Rejtana w Starosielcach Władysława Danowskiego, drużynowego 4 D.H. im. R. Traugutta w Suwałkach Jana Borkowskiego, mianując na Jego miejsce Zygmunta Butkiewicza. Mianuję drużynowym 7 D-ny im. A. Mickiewicza w Suwałkach Zaborowskiego Feliksa.

3. Odwieszeni. Nawiązując do mego rozkazu L. 4 z dn. 25-V-33 przywracam całkowite prawa czynnej pracy w Z.H.P.: Laskowskiemu Czesławowi z Augustowa, Teulowi Antoniemu i Szrederowi Edwardowi z Białegostoku, Kruszewskiemu Józefowi i Rosiakowi Jerzemu z Bielska-Podlaskiego.

4. Zwolnienia z przyrzeczenia i z Z.H.P. Zwalniam na własną prośbę Władysława Danowskiego ze Starosielc; zwalniam z przyrzeczenia i usuwam z Z.H.P. za przekraczanie Prawa Harcerskiego Pawła Szkuta, Wacława Żmiejkę, Alfreda Jastrzębskiego i Kazimierza Chomaciuka — wszystkich z Grodna.

5. Ankieta w sprawie zabaw i gier ruchowych tradycyjnych w Polsce. Druhowie Hufcowi zwrócić w terminie jaknajkrótszym wypełnione formularze ankiety Rady Naukowej Wychowania Fizycznego w sprawie zabaw i gier ruchowych tradycyjnych w Polsce, które zostały rozestane przed wakacjami r. b.

6. Nowe wydawnictwa harcerskie. Staraniem „Na Tropie” zostały wydane: „Gawędy i Przemówienia Harcerskie” — Druha Przewodniczącego Z.H.P. D-ra Michała Grażyńskiego, oraz „Książka Wodza Zuchów” Aleksandra Kamińskiego. Do nabycia w administracji tygodnika „Na Tropie” — Katowice, ul. Szafranka, Domek Harcerski, konto w P.K.O. 305.330.

Staraniem Harcerskiego Biura Wydawniczego ukazały się i są do nabycia w Centralnej Komisji Dostaw Z.H.P. — Warszawa, Traugutta 2: „Historja Harcerstwa Polskiego” — Wacława Błażejewskiego (cena 3 zł.), „Wytyczne programowe pracy zastępów chłopów starszych” — Józefa Sosnowskiego, cena 1.40 zł.

„Harcerstwo jako wielka gra” — Józefa Sosnowskiego (cena zł. 1.—). Powyższe cenne wydawnictwa zalecam do użytku druhow.

7. Opłaty organizacyjne. Ustalam na okres od 1.X do 31.XII r. b. następujący ryczałt poglównego w złotych z jednoczesnym podaniem sumy zaległych opłat do 1.IX.1933 r. (liczby w nawiasie):

- 1 D. H. im. T. Kościuszki w Augustowie — 6—(6—);
- 3 D. H. im. J. Poniatowskiego w Augustowie — 6—(8—);
- 1 D. H. im. T. Kościuszki w Teolinie — 6—(7—);
- 1 D. H. im. R. Traugutta w Białymstoku — 15—;
- 2 D. H. im. A. Mickiewicza w Białymstoku — 30—;
- 3 D. H. im. St. Czarnieckiego w Białymstoku — 6—(8—);
- 4 D. H. im. Zawiszy Czarnego w Białymstoku — 12—(9—);
- 5 D. H. im. T. Kościuszki w Białymstoku — 13,50 (9,50);
- 9 D. H. im. St. Batorego w Białymstoku — 9—(9,50);
- 11 D. H. im. A. Puszkina w Białymstoku — 9—(20—);
- 12 D. H. im. kr. Władysława IV w Białymstoku — 10,50;
- 13 D. H. im. Małkowskiego w Białymstoku — 7,50 (16—);
- 14 Gromada Zuchów w Białymstoku — 3—;
- 1 D. H. im. R. Traugutta w Łapach — 9—(4—);
- 1 D. H. im. Rejtana w Starosielcach — 15—(14—);
- 1 D. H. im. T. Kościuszki w Wasilkowie — 3—(3—);
- 1 D. H. im. T. Kościuszki w Mońkach — 6—(5—);
- 1 D. H. im. R. Traugutta w Bielsku-Podl. — 13,50 (8—);
- 2 D. H. im. Lisa-Kuli w Bielsku Podl. — 9—;
- 1 D. H. im. H. Sienkiewicza w Hajnówce — 7,50 (12—);
- 2 D. H. im. J. Poniatowskiego w Hajnówce — 9—(8—);
- Hufiec Grodzieński — 120—;
- 1 D. H. im. T. Kościuszki w Sokółce — 10,50—(23—);
- 2 D. H. im. Zawiszy Czarnego w Sokółce — 9—(15—);
- 1 D. H. im. T. Kościuszki w Starej Kamionce — 6—(15—);
- 1 D. H. im. T. Kościuszki w Janowie — 6—(15—);
- 1 D. H. im. T. Kościuszki w Suchowoli — 6—(9—);
- Gromada śledziowa w Suwałkach — 15—(34—);
- 4 D. H. im. R. Traugutta w Suwałkach — 9—;
- 1 D. H. im. Dąbrowskiego w Grajewie — 7,50 (9—);
- 2 D. H. im. T. Kościuszki w Grajewie — 9—(8—);
- 1 D. H. im. Poniatowskiego w Różanymstoku — 6—;
- 1 D. H. im. T. Kościuszki w Wołkowysku — 12—(24—);
- 2 D. H. im. Zawiszy Czarnego — 9—(14—);
- 4 D. H. im. Bogusławskiego — 9—(14—);
- 1 D. H. im. R. Traugutta w Swisłoczy — 10,50 (3,50);
- 2 D. H. im. Zawiszy Czarnego w Swisłoczy — 9—(11—);
- 1 D. H. im. B. Chrobrego w Izabelinie — 6—(2—);
- 1 D. H. im. Żółkiewskiego w Zelwie — 9—(15—);
- 1 D. H. im. T. Kościuszki w Wysok-Mazow. — 9—(15—)

Powyższy ryczałt poglównego drużyny winne uregulować w 2 ratach miesięcznych: I rata do 10 listopada r. b., II rata do 10 grudnia r. b.

Kwoty zaległości (sumy w nawiasach) drużyn zostały ustalone z zastosowaniem bonifikaty. Drużynom nadesłał do dnia 15 listopada r. b. plan spłaty tych zaległości.

Drużyny, które nie zostały podane w powyższym spisie, obowiązane są wpłacać poglówne w wysokości 10 gr. od harcerza miesięcznie (z wyjątkiem nowozałożonych).

Wszelkie wpłaty należy uiszczać na konto Komendy Chorągwi w P.K.O. Nr. 141.497.

Prolongata listów mianowań drużynowych. Przypominam Druhom Hufcowym o obowiązku spro-

longowania na dalszy okres jednoroczny listów mianowań drużynowych, którzy nadal pełnią te funkcje.

Odpowiednią adnotację należy czynić na odwrocie listów mianowań. Listy mianowań hufcowych prolanguje K. Ch.

9. Odprawa drużynowych. Na dzień 3 grudnia r. b. na godz. 11 zwołuję VII Odprawę Grona Instru-

DZIAŁ PROGRAMOWY

W starszem Harcerstwie.

Wyrazem obecnej doby jest wzmacnianie się intelektualne młodzieży w drodze ku realizacji odpowiadającego potrzebom chwili — obywatela. Do pracy tej w pierwszym rzędzie powołane jest Harcerstwo, które w doskonałym system ujęło sprawy wychowawcze dzieci i młodzieży, i które obejmuje nawet ludzi dojrzałych w t. zw. Starszem Harcerstwie.

Zadaniem Zrzeszeń St. Harcerstwa, które winno być ośrodkiem praktycznego stosowania zasad które we wszystkich przejawach życia, jest urobienie społeczeństw na miarę szczytnych zasad harcerskich przez:

1) wyrobienie wśród członków wspólnego światopoglądu.

2) czynne stosowanie zasad harcerskich w życiu — jednostki i zrzeszenia, oraz służby dla Narodu i Państwa,

3) niesienie idei harcerskiej w społeczeństwo przez wpływ na młodzież i starsze społeczeństwo. Praca w zrzeszeniach. Starszoharcerstwo, realnie rzecz biorąc ma umożliwić druhowi dalsze zdobywanie stopni, dalsze wznoszenie się w rozumieniu i realizowaniu zasad harcerskich w życiu.

Podstawę pracy w zrzeszeniach jest system zastępów, oparty na celowym doborze członków w gromady, które w sumie dadzą koła, obejmujące mniej więcej jedno środowisko.

Podstawą utworzenia się gromadki musi być wspólne zainteresowanie, a nie przynależność do szkoły, lub zawodu. Praca w zrzeszeniach musi przyjąć formę pracy świetlicowej, klubowej.

Świetlica zrzeszenia musi być laboratorium pracy. Minimalny wiek drużny 18 lat.

O formie pracy mogą drużyny wiele dowiedzieć się ze „Skrzydeł”, „Harcemistrza” i „Czuć Ducha”, gdzie w kąci Star. Harc. jest wiele cennego materiału dla początkujących gromad. Stąd zaczerpnąć można znajomość złazów, pełnych obrzędowości puśczańskiej i innych form pracy, co może być podłożem do wytworzenia swoistej obrzędowości, opartej na regionalnych walorach terenu.

Ażeby praca nie zeszała na manowce Wyd. St. Harc. w Gł. Kw. Żeńskiej wydał szczegółową in-

ktorskiego i Drużynowych Chorągwi do Białegostoku. Szczegóły odprawy będą w następnym rozkazie K. Ch.

Czuwaj! „Ruch — to życie!”

Leonard Mokicz

harcemistrz

Komendant Chorągwi.

strukcję, która zreferowana jest w ostatnim numerze „Skrzydeł”, (Nr. 9, 10), a którą w całości otrzymują te gromady, które przysłały wiadomość o swem zaistnieniu.

Instrukcja dotyczy programu pracy na najbliższe 4 lata. Praca dzieli się na 4 etapy nigdy się niekończące.

Ideą naczelną I etapu jest samowychowanie i samokształcenie przez pracę dla 1) umysłu, 2) ducha, 3) ciała. Ideą naczelną II etapu jest służba społeczno-obywatelska, III zagadnienia zawodowe, IV zagadnienia kobiece.

Szczegółowe programy etapów muszą być sprecyzowane przez poszczególne zrzeszenia. Każde zrzeszenie może pozbierać sobie na czas trwania etapu, tajne hasło, dewizę, co wpłynie na wytworzenie się wspólnoty. Na czele zrzeszenia musi stać kierowniczka specjalności, która obowiązkowo musi przejść kurs instruktorski Gł. Kw. Kursy takie odbędą się w terminie 28.XII—8.I.34 r. na terenie Małopolski Wschodniej Koszt do 20 zł. Opłata kolejowa według taryfy wojskowej. Bardziej przydatna znajomość narciarstwa. Pożądane posiadanie ekwipunku narciarskiego. Kursów tych ominąć nasza Chorągiew nie może, gdyż od wyszkolenia instruktorów St. Harc. zależy powodzenie Starszego Harc. w naszej Chorągwi.

Zgłoszenia nadsyłać do Kom. Chor. w najbliższym czasie.

Przypominam jeszcze że do 12.X. należy nadesłać wykaz drużyn dzikich St. Harc., grupujących dziewczęta od 18 lat, w których to należy rozpocząć pracę starszoharcerską.

Materiał bibliograficzny o Starszem Harcerstwie: 1) „Jak pracować w Starszem Harcerstwie” — wyd. Naczelnictwa.

2) „Na dalszą drogę” — Wyd. Naczelnictwa.

3) „Jak pracować w St. Harc.” — Dha Jędrzeja Giertycha „Skrzydła”, „Harcemistrz”, „Czuć ducha”.

Rozpoczynajmy pracę jak najprędzej w myśl ogólnej dewizy I etapu pracy.

„Po życie sięgaj nowe” (wg. Asnyka).

Irena Kossakowska.

Próba na drużynową.

Drużynę organizować może tylko osoba upoważniona przez Komendę Chorągwi, pozostająca z nią w ścisłym kontakcie.

Zdarza się jednak często, iż przez nieświadomość organizują drużyny osoby, niemające żadnych danych ku temu, porwani jedynie pięknością ideologii i metod harcerskich i dopiero po pewnym czasie zauważy się skutki rozpoczęcia roboty nie z tego końca. Brak podstawowych wiadomości i odpowiedniego nastawienia do pracy i drużyny stworzy

atmosferę, w której drużynowa będzie męczyć się, nie wiedząc co począć dalej. Naszym dążeniem jest by drużynami kierowały jedynie drużyny po próbie. Drużyny tymczasowe winny ją rozpocząć jak najprędzej. W „organizacji harcerki” drużynowa znajduje wymagania od drużynowej, jednak ze względu na to, iż podane one są ogólnikowo i w niektórych wypadkach nie wyjaśniają dostatecznie istotę rzeczy, grono instruktorów wyjaśniło i ustaliło je jak następuje:

Na pytanie, jakie cechy winna posiadać drużynowa — odpowiadamy:

1. Winna posiadać wykształcenie **równoważne** zakresowi wiedzy minimum 6 klas szkoły średniej przy równoczesnej umiejętności użytkowaniu tej wiedzy.

2. Uczciwość we wszelkich, nawet najdrobniejszych przejawach życia osobistego i zespołowego.

3. Karność, która w pojęciu „karność wobec samej siebie” jest ściśle związana z uczciwością.

4. Musi być typem czynnym, to zn. musi żywo ustosunkować się do zadań życia i pracy, oraz posiadać zdolność krytycznego asymilowania i użytkowania w drużynie zdobytych wartości, umiejętności, wiadomości, posuniętej inicjatywy i t. p.

5. Musi w sobie wyrobić poczucie odpowiedzialności za swoją pracę i współdziałalność za zespół, w którym żyje.

6. Musi czynnie wykazać i nadal w sobie rozwijać wyrobienie społeczne i państwowe, uświadomienie obywatelskie.

7. Musi osiągnąć dostateczny poziom kultury, a mianowicie: a) kultury mowy (poprawność języka, czystość wyrażania się), b) kultury współżycia z ludźmi (poszanowanie bliźnich, takt, znajomość przyjętych form), c) kultura współżycia z przyrodą, zabawkami i t. p., d) higieny osobistej, ubioru, mieszkanka i t. p.

8. Musi wykazać umiejętność organizowania własnego życia (rozłożenie zajęć w czasie, tempo pracy i t. p.).

Wysunięte cechy winne być przez cały okres próby zdobywanie ze świadomością wymagań, stawianych instruktorce przez życie i organizację.

Kandydatka na drużynową musi wykazać przez swój czynny i odpowiedzialny stosunek do pracy, że rozumie wychowawcze wartości całokształtu życia harcerskiego.

Kodeks postępowania drużynowego.

1. Instruktor harcerski powinien zaufać swoim zastępowym, a może być pewny, że go nie zawiodą.

2. Bądź w drużynie czemśkolwiek, a nie staraj się być wszystkim.

3. Nie rób za wszystkich, bo chłopcy przyzwyczajają się siedzieć z założonymi rękami; każ pracować przede wszystkim harcerzom i daj zupełną swobodę zastępowym; sam zaś zachowaj tylko zwierzchni nadzór i dyrektywę.

4. Nigdy nie krzycz; krzykiem nie zaprowadzisz karności i porządku. Bądź spokojny, stanowczy i nie groź, jeżeli nie jesteś w stanie kogoś ukarać.

5. Nigdy nie wydawaj rozkazu, jeżeli nie możesz zmusić chłopców do jego wykonania.

6. Naucz się obserwować wszystkich z „pod oka”, jeżeli biskopci poczuja, że wzrok twój stale na nich spoczywa, będzie to ich krępować i nie otrzymasz od nich tego, czego się spodziewasz.

7. Nie bądź dla chłopców „dygnitarzem”, ale starszym przyjacielem. Jeżeli jesteś wytrwały i cierpliwy i kochasz młodzież, wcześniej lub później zyskasz jej zaufanie i miłość.

8. Naucz się też cenić zdobyte zaufanie chłopców. Jeżeli będziesz niezadowolony z zastępowego, powiedz sobie: „Moja to wina — źle go przygotowałem”, a z łatwością wciągniesz chłopca do spełnienia obowiązku i zyskasz jego zaufanie.

Służbę swą harcerską pełni całym życiem, to znaczy we wszystkich jego przejawach. W tym też duchu wychowuje młodzież, nie kawałkując zbiórki na działy, lecz dostosowuje je do realnych potrzeb i zainteresowań dziewcząt, by tworzyły one nie fikcyjne, sztuczne, lecz realne życie drużyny. Istota metody harcerskiej jest przeżywanie treści harcerskiej w ramach systemu zastępowego. Drużynowa musi wykazać się umiejętnością organizowania pełnego życia harcerskiego dziewcząt w domu, w szkole, w drużynie, w pracy zawodowej i t. d., a nie tylko umiejętnością prowadzenia zbiórek, wycieczek i t. p. Poziom wyrobienia osobistego drużynowych winien być nie niższy stopnia samarytanki i co pewien czas konieczne jest sprawdzanie posiadanych stopni.

Próba drużynowej winna być przeprowadzona w dwóch etapach.

I — udział w obozie drużynowych Chorągwi — zaczęcie próby.

II — rok pracy kierowniczej w drużynie młodszych lub starszych dziewcząt, metodyczno praktycznej w zastępie (drużynie) drużynowych.

W tym czasie następuje wizytacja drużyny przez instruktorkę upoważnioną przez Komendę Chorągwi i ewentualnie zakończenie próby. Wizytacja drużyny kończąca próbę ma wykazać dostateczną umiejętność organizowania życia harcerskiego drużyny i współżycia drużynowej z otoczeniem (czynny udział w życiu drużyny drużynowych).

A teraz apel do Was drużynowe! Przemyślcie dobrze, to wszystko co wam podałam, stańcie w szeregu szeregach dobrze pracujących drużynach, organizujcie życie drużyny w myśl powyższej przewidzianej i jaknajprędzej przejdźcie próbę, która Was postawi na poziomie instruktorskim.

A. Sandomierska.

9. Musisz przyjąć na siebie całą odpowiedzialność za drużynę; jeżeli praca źle stoi, winowajcą przede wszystkim jesteś ty!

10. Zawsze więcej staraj się chwalić, niż ganić i nigdy nie okazuj chłopcom tego, że praca ich jest dla ciebie obojętną. Unikaj zjadliwości, gdy napotkasz jaki błąd — więcej przyniesie ona szkody niż zrobiona omyłka.

11. Chwal, ale nie szafuj swymi słowami, aby chłopcy nie pomyśleli, że wszystko, co robią, zawsze będzie dobre.

12. Zważaj na wrodzone zdolności i upodobania chłopców, zachęcając ich do rozwoju w kierunku, w którym zdradzają pewne dążności.

13. Dyscyplina zawsze będzie taką, jaki ty jesteś. Poddawaj dyscyplinie swój język, wykaż całą wartość cierpliwości i dobrego humoru, nie zmieniaj co chwila swych rozkazów i nie wydawaj sprzecznych, nie udzielaj nagany harcerzom w obecności ludzi obcych i pamiętaj, że milczenie bywa czasami bardzo surową karą.

14. Bez względu na to co zajdzie zawsze powinieś być rycerski i uprzejmy, nie zmuszaj nigdy chłopców do tego, czegoś sam nie zrobił.

15. Nie pozwalaj nigdy lekceważyć pracy w drużynie; nie wymagaj zawiele, ale pilnuj aby wszystko było sumiennie wykonane. Daj też chłopcu

dowód zaufania, że dokaże tego, czego się po nim spodziewasz.

16. Dużo znaczy przykład osobisty — trzymaj więc w łapach po pierwsze siebie.

17. Postaraj się dobrać sobie odpowiednich zastępowych i przybocznego, sprytniejszego chłopca, któryby potrafił zastąpić ciebie w razie potrzeby. Okaż im zupełne zaufanie — wyrabia to w chłopcach poniekąd poczucie odpowiedzialności.

18. Wobec instruktorów, przybocznych i zastępowych należy przestrzegać — zewnętrznych odznak czci, a więc ukłonu harcerskiego. Jest to b. ważny

Do zastępowych słów parę

Przyjętem jest w dobrych drużynach harcerskich (do których i Twoja, napewno, chcesz, aby była policzoną), że każdy zastęp ma opracowany przez zastępowego program pracy. Nie sądzę, abys go, Wodzu Słoniów, Lisów czy Czajek dotychczas nie opracował, to też piszę tych parę słów tylko po to, aby Ci zwrócić uwagę na pewne rzeczy, które, w miarę uznania idź za słuszne, obys w swej pracy zastosował. A więc zaczynam.

Po pierwsze małe zapytanie: czy nie zauważyłeś, że w czasie Twej zbiórki chłopcy ziewają lub przeciągają się, a po zbiórce wyglądają, jakby im kamień z piersi spadł, na nową zbiórkę przychodzą z pewną niechęcią (mówi się czasem jakby szli pańszczyzną odrabiać)? Jeśli odpowiesz, że tak nie jest — wszystko w porządku. Jeśli jednak przyznasz sobie w duchu, że tak jest — powiedz sobie, że jest źle!

Po drugie — idź zobacz nastroje tych samych chłopców, gdy grają w koszykówkę lub, o zgrozo, bębnią gdzieś za ścianą w guziki. Zapał, entuzjazm, zainteresowanie!

Teraz postaramy się znaleźć przyczynę tego niezainteresowania się zbiórkami. Układając program pracy zastępu, a więc i swych zbiórek, widocznie zapomnieliś o bardzo ważnej rzeczy a mianowicie, zapytać samych chłopców, co oni na zbiórkach zastępu chcą mieć. Widziałeś przecie ich nastroje w czasie koszykówki, czy gry w guziki. Tam robili oni to, co im się podobało, to, do czego mieli w danej chwili

punkt, który może odbić się na życiu całej drużyny. Stosownie do zasad braterstwa skautowego, każdy harcerz, spotykając swych przełożonych, znajomych lub nieznajomych harcerzy, powinien pozdrowić ich odpowiednim ukłonem i pozdrowieniem. Przyjętem jest, że młodszy harcerz pozdrawia starszego, a w innych wypadkach pierwszy salutuje ten, kto jest grzeczniejszy. Wytłomacz biskopom, że salutowanie nie jest oznaką uniżoności, lecz przyjacielskim pozdrowieniem. Jeżeli salutowanie wychodzi z użytku codziennego, jest to oznaką, że dyscyplina upada.

największą ochotę. Otóż na jednej ze zbiórek winieś rozdać chłopcom po równej kartce papieru z poleceniem, aby każdy z nich bez podpisywania się napisał to wszystko, co by chciał w pracy zastępu. Otrzymasz w ten sposób ankietę z bogatym materiałem do swego programu pracy.

Nie chowaj zazdrośnie wyników swej ankiety, ale podziel się nimi i z drużynowym, a następnie staraj się możliwie najwięcej życzeń chłopców realizować.

A w ankiecie będziesz miał najróżnorodniejsze życzenia: jedni więc, będą chcieli stopni i sprawności, inni chodzić na wycieczki, uprawiać sporty, uczyć się tańczyć, urządzać mecze szachowe czy ping-pongowe. I Ty, druhu zastępowy, musisz to wszystko uwzględnić (oczywiście poza niedorzecznościami). I wtedy gdy na zbiórce znajdziesz się kawałek czasu na przygotowanie do stopni, kawałek na sport czy szachy, gdy czasem urządzisz wycieczkę lub mistrzostwa w ping-pongu, to napewno nie zauważysz ziewań na Twej zbiórce. Pamiętaj o tem że po pierwsze przyjacielem ziewania i nudnej zbiórki jest w cieple i pogodne dni — izba, nudny wykład, ciągły Kim czy szukanie naparstka, a po drugie, że młodemu chłopcu bardziej odpowiada ruch, życie i humor. Prowadź Wodzu swych Słoni, Lisów czy Czajki na radosne harce, w których „pomyślnych łowów” życzy Ci

Zuber

Plan działalności instruktorów harcerskich przy kuratorjach szkolnych

Na szóstą odprawie grona instruktorów Chorągwi Białostockiej w dniu 8.X.1933 r. obecni na niej przedstawiciele Kuratorów Szkolnych Wileńskiego i Brzeskiego w osobach druhow hm. Łuczniaka i hm. Niwińskiego, instruktorów harcerskich przy Kuratorjach przedstawili program swojej działalności na terenie Chorągwi.

Kuratorjum Wileńskiemu podlegają następujące powiaty Chorągwi: wołkowyski, suwalski, grodzieński, augustowski, pozostałe zaś Kuratorjum Brzeskiego.

Ustalono dla lepszej współpracy z Kom. Chorągwi spełniać następujące warunki względem teje:

1) Przesyłanie przez instruktorów do Komendy Chorągwi sprawozdań z wizytacji.

2) Uzgadnianie plany działalności wizytacji.

3) Przesyłanie Komendzie odpisów zarządzeń Kuratorów w sprawach harcerskich.

Program pracy Instruktorów Harcerskich przy Kuratorjach, przedstawia się następująco:

1) Ugruntowanie pracy harcerskiej (stworzyć odpowiednie warunki).

2) Rozpoczęcie pracy harcerskiej tam gdzie są po temu warunki.

3) Przygotowanie warunków pracy tam, gdzie należałoby ją wszcząć.

Przyjem jako główny teren z którego przede wszystkim dostawałoby się materiał instruktorowski i pomocniczy uważać należy — szkoły średnie, a za teren pracy — szkoły powszechne.

Główne kierunki programu zamieszczone wyżej, rozbijają się na poszczególne:

1) Zapobiegania nieporozumieniom między drużynami a szkołami.

2) Przeznaczenie przez szkołę 2 dni w tygodniu wyłącznie na zbiórki zastępu (patrz odnośne okólniki kuratorjum szk.).

3) Przeznaczenie przez szkołę 2 niedziel wyłącznie na zbiórki drużyny.

4) Staranie się o izby dla drużyn (patrz odnośne okólniki kuratorjum).

5) Zakładanie bibliotek.

6) W miarę potrzeby przeniesienia nauczycieli harcerzy, uzyskanie zmian personalnych.

7) Wyszukiwanie odpowiednich osób z pośród nauczycielstwa na opiekunów i ich harcerskie kształcenie.

8) Zniżki godzin pracy dla nauczycieli-harcerzy, wzamian godzin poświęconych harcerstwu.

Komunalna Kasa Oszczędności

POW. BIAŁOSTOCKIEGO

BIAŁYSTOK, UL. SIENKIEWICZA 28-a

Tel. 7-00

PRZYJMUJE I PŁACI OD WKŁADÓW
2 RAZY W ROKU:
1 LIPCA i 1 STYCZNIA

na każde żądanie . . .	5%	w stos. rocznym
z wypowiedzeniem 3 mies.	6%	" "
" 6 mies.	7%	" "

Od gnicia i grzyba najlepiej chroni drzewo i budynki
C A R B O L I N E U M

CENY HURTOWE

„POLMIN” Białystok, Rynek Kościuszki 11, tel. 10-34.

Ceny ogłoszeń: cała strona — 70 zł., $\frac{1}{2}$ str. — 35 zł., $\frac{1}{4}$ str. — 20 zł., $\frac{1}{8}$ str. — 11 zł., $\frac{1}{16}$ str. — 6 zł.
Warunki prenumeraty: za $\frac{1}{2}$ roku 2 zł. 40 gr., cena 1 egzemplarza — 40 gr.

Adres: Zarząd Oddziału — Białystok, koszary gen. Sowińskiego, konto P. K. O. 180.680.

Komenda Chorągwi Harcerzy — Białystok, ul. Podleśna 7, konto P. K. O. 180.445.

Komenda Chorągwi Harcerzy — Białystok, koszary gen. Sowińskiego. P. K. O. 141.497.

Redakcja miesięcznika „Harcerski Zew Kresowy” — Białystok, ul. Podleśna 7, A. Sandomierska
konto P. K. O. 180.680.

Wydawca: Zarząd Oddziału Białostockiego Z. H. P. w osobie upoważnionej pułk. Ludwika Kmicic-Skrzyńskiego, Białystok, koszary gen. Sowińskiego.

Redaktorka odpowiedzialna: Aleksandra Sandomierska, Białystok, ul. Podleśna 7.

Drukarnia „Lechja” Białystok, Rynek Kościuszki 15, tel. 6-11, zam. 468.